

UZASADNIENIE

I. Wprowadzenie:

Projektowana nowelizacja obowiązującej *ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej* (Dz. U. z 2012 r. poz. 591 oraz z 2013 r. poz. 2), zwanej dalej „ustawą o statystyce publicznej”, wynika ze zmian zachodzących w otoczeniu prawnym, w szczególności w **prawodawstwie Unii Europejskiej i zmiany interpretacji prawa krajowego** skutkującymi koniecznością doprecyzowania następujących kwestii, będących przedmiotem projektu nowelizacji:

- **pogodzenia konstytucyjnej ochrony praw i wolności człowieka i obywatela z obowiązkami systemu statystyki publicznej**, którego zadaniem jest dostarczanie w interesie publicznym informacji o zachodzących zjawiskach demograficznych, społecznych i gospodarczych, oraz stanie rozwoju społeczeństwa i państwa. Zaproponowana w tym zakresie zmiana dotyczy wzmocnienia **ustawowego umocowania statystyki publicznej** do przetwarzania danych **osobowych**, określenia granic i źródeł pozyskiwania tego rodzaju danych bezpośrednio od osób, których dane dotyczą oraz z systemów informacyjnych administracji publicznej, które są w posiadaniu danych osobowych, zebranych dla innych celów (m.in. w ramach ewidencji ludności, zabezpieczenia społecznego czy systemu podatkowego),
- **rozszerzenia gwarancji nieodpłatnego i terminowego dostępu służb statystyki publicznej do administracyjnych źródeł danych** i zredukowania do niezbędnego minimum obciążeń respondentów przekazywaniem danych bezpośrednio służbom statystyki, jeśli określone dane są przetwarzane w systemach administracyjnych dla innych celów, z jednoczesnym zobowiązaniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do wyprzedzającego inicjowania i zgłaszania wniosków dotyczących zakresu informacyjnego w tych systemach w celu ich wykorzystania dla aktualnych i przyszłych potrzeb statystyki, w tym dla spełnienia zobowiązań wobec Europejskiego Systemu Statystycznego i organizacji międzynarodowych,
- **zmiany formuły programu badań statystycznych statystyki publicznej** i sposobu szczegółowego określania zobowiązań przekazywania danych dla celów statystycznych, uwzględniających zmiany technologiczne procesu zbierania danych statystycznych w perspektywie roku 2018 i dalszych,

- uwzględnienia w nowelizacji uściśleń koniecznych ze względu na zachodzące **zmiany warunków funkcjonowania systemu statystyki publicznej.**

II. Projektowane zmiany w zakresie przetwarzania danych osobowych dla celów statystycznych:

Wychodząc z przesłanek konstytucyjnej ochrony wolności, praw i obowiązków człowieka i obywatela zważywszy na postanowienia art. 51 Konstytucji RP stanowiącego, iż:

- **nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby,**
- władze publiczne **nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać** innych informacji o obywatelach **niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym,**
- każdy ma **prawo dostępu** do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. **Ograniczenie tego prawa może określić ustawa,**
- każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą,
- **zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa,**

oraz mając na względzie rozwiązania prawne dotyczące ochrony danych osobowych przyjęte w *ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych* (Dz. U z 2002 r. Nr 101, z późn zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie danych osobowych”, w tym w szczególności podejście Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zaprezentowane w toku prac nad projektem programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2013, poparte opinią Rady Legislacyjnej, wskazujące na konieczność doprecyzowania w ustawie o statystyce publicznej zakresu dostępu do danych osobowych i ich przetwarzania przeprowadzono analizę obowiązującego stanu prawnego w kontekście zmiany zaprezentowanej jak wyżej interpretacji.

Bezsprzecznym jest, iż **zadania statystyki publicznej** zdefiniowane w art. 1 ustawy o statystyce publicznej mają charakter zadań wykonywanych dla dobra publicznego, jakim jest prowadzenie badań statystycznych, których wyniki mają charakter oficjalnych danych statystycznych. Zadanie to wpisuje się w dyspozycje art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych stanowi, że **dane osobowe mogą być przetwarzane** między innymi, jeżeli jest to **niezbędne do wykonywania** określonych prawem **zadań dla dobra publicznego.**

Aby statystyka publiczna mogła zapewnić stosownie do art. 3 obowiązującej ustawy o statystyce publicznej rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa,

organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego niezbędny jest dostęp służb statystyki publicznej do danych od i o podmiotach gospodarki narodowej i ich działalności oraz danych statystycznych od i o osobach fizycznych rozumianych, jako dane osobowe, zbieranych w ramach badań statystycznych, których celem jest otrzymanie informacji o życiu i sytuacji społeczeństwa lub o wybranych aspektach życia i sytuacji.

Obowiązujące obecnie upoważnienie określone w art. 35 ustawy o statystyce publicznej do zbierania danych osobowych celów celach statystycznych i przygotowywania prognoz demograficznych, określające dane, jakie może zbierać statystyka, co do zasady nie budzi wątpliwości. Jednakże stosowany, zgodnie z dyspozycją obowiązującej ustawy o statystyce publicznej, sposób dookreślenia konkretnych informacji, w tym dotyczących danych osobowych zbieranych zarówno bezpośrednio od osoby, której dotyczą, jak i ze źródeł administracyjnych, w programie badań statystycznych wprowadzanym rozporządzeniem Rady Ministrów (art. 35 ust. 2) został w toku prac nad projektem programu badań statystycznych na rok 2013 poddany ocenie krytycznej.

Zbieżne stanowisko w tym względzie wyrazili Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz Rada Legislacyjna. Podniesiono niedostateczne - w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie danych osobowych - umocowanie służb statystyki publicznej do pozyskiwania danych osobowych **nie w drodze ustawowej**, ale wydawanego na podstawie ustawy o statystyce publicznej rozporządzenia Rady Ministrów, zważywszy że – w ocenie opiniujących – delegacja ustawowa do wydania tego rozporządzenia nie określa jego materii w sposób odpowiadający wymogom konstytucyjnym.

W związku z podnoszonymi wątpliwościami w nowelizowanej ustawie o statystyce publicznej skonkretyzowano i doprecyzowano przepisy upoważniające służby statystyki publicznej do przetwarzania danych osobowych, w szczególności poprzez dodanie nowego rozdziału 4a „Dostęp statystyki publicznej do danych osobowych” oraz doprecyzowanie w nowelizowanym art. 18 wytycznych do wydawania przez Radę Ministrów rozporządzenia ustalającego program badań statystycznych statystyki publicznej.

Bazując na ocenie Rady Legislacyjnej wskazującej na to, że dostęp statystyki do danych administracyjnych (łącznie z wtórnym ich wykorzystaniem) powinien również wynikać bezpośrednio **z przepisów rangi ustawowej**, przygotowany projekt zmian ustawy o statystyce publicznej **upoważnia służby statystyki publicznej** do zbierania danych osobowych bezpośrednio od osób fizycznych oraz z systemów administracyjnych

i wskazuje rejestry i systemy, z których dane osobowe mogą być pozyskiwane przez służby statystyki publicznej jako niezbędne dla realizacji ciążących na tych służbach zadań publicznych, a także sposób postępowania z tego rodzaju danymi przy ich przetwarzaniu.

Mając na uwadze art. 91 ust. 3 Konstytucji RP uwzględniono również fakt, iż przetwarzanie danych osobowych dla celów statystycznych odbywa się z zachowaniem zasad określonych w aktach Parlamentu Europejskiego i Rady wydawanych na podstawie art. 16 ust. 2 oraz art. 338 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE 2008 C 11), (Dz. Urz. UE 2009 C 290), Dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. L. 281 z 23.11.1995) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej¹.

Kwestia pogodzenia ochrony prywatności osób fizycznych z jednej strony z uzasadnionym interesem publicznym z drugiej jest materią złożoną, jeśli się zważy przy tym wskazanie wynikające wprost z regulacji unijnych nie obciążania jednostek obowiązkami statystycznymi i wykorzystywania w szerszym zakresie danych administracyjnych dla celów statystycznych.

Rozwiązania jak wyżej odpowiadają kierunkowi zmian jaki ukształtował się w rozwiązaniach prawnych przyjętych przez Unię Europejską (UE) dotyczących statystyki europejskiej i odchodzenia od obciążenia respondentów obowiązkami statystycznymi na rzecz wykorzystywania w jak najszerszym zakresie danych zebranych dla celów administracyjnych. Kwestię tę reguluje ww. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej W pracach nad nowelizacją zwrócono też uwagę na zaawansowanie prac Komisji Europejskiej i Rady dotyczących projektu nowego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego oraz Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), które ma zastąpić aktualnie obowiązującą dyrektywę nr 95/46/WE Parlamentu i Rady z dnia 24 października 1995 r. regulującą materię ochrony danych osobowych. W preambule do projektu nowej regulacji

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz. Urz. UE L 87 z 31.03.2009 r., s. 164).

podkreśla się, że nadszedł czas by stworzyć silniejsze i bardziej spójne ramy ochrony danych w UE, poparte zdecydowanym egzekwowaniem i zapewniające osobom fizycznym kontrolę nad ich własnymi danymi oraz wzmacniające pewność prawną i praktyczną dla organów publicznych.

W projekcie tym podkreśla się, że art. 16 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ustanawia zasadę, zgodnie z którą każda osoba ma prawo do ochrony danych osobowych. W Karcie praw podstawowych UE w art. 8 wpisano ochronę danych osobowych również jako jedno z praw podstawowych. Przygotowując zmianę ustawy o statystyce publicznej zwrócono też szczególną uwagę na wyrok **Trybunału Sprawiedliwości** UE z dnia 9 listopada 2010 r. wydany w połączonych sprawach C-92/09 i C-93/09, w którym Trybunał podkreślił, że „prawo do ochrony danych osobowych **nie jest prawem absolutnym** i powinno być analizowane w kontekście funkcji jaką pełni w społeczeństwie”. Jak podkreślono w uzasadnieniu do przywołanego projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady: „...można ograniczyć korzystanie z prawa do ochrony danych o ile takie ograniczenia są przewidziane prawem i respektują istotę praw i wolności, i o ile są one konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię Europejską lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób”.

W projektowanej zmianie ustawy o statystyce publicznej potraktowano te stwierdzenia jako wytyczne rozwiązań, których celem jest pogodzenie interesu publicznego z ochroną praw i wolności osób. Stąd, oprócz ogólnych zasad zawartych w rozdziale 1, całość problematyki związanej z przetwarzaniem danych osobowych celów celach statystycznych zamieszczono w odrębnym rozdziale 4a.

Dodany w **pkt 22** rozdział 4a ma na celu stworzenie kompleksowej regulacji związanej z przetwarzaniem przez służby statystyki publicznej, w ramach ustawowo wykonywanych zadań, danych osobowych, przy czym w art. 35a ujęte zostały następująco ogólne zasady przetwarzania danych osobowych:

- służby statystyki publicznej, realizując dla dobra publicznego zadania określone ustawą są uprawnione do przetwarzania, wymienionych w art. 35b ust. 1, danych o osobach fizycznych, jako informacji dotyczących osoby fizycznej zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania,
- dane osobowe wymienione w art. 35b ust. 1 mogą być przetwarzane przez statystykę publiczną wyłącznie w dwóch celach - realizacji badań statystycznych statystyki publicznej w celu uzyskania w wyniku tych badań informacji o życiu i sytuacji osób fizycznych lub wybranych ich elementach jako podstawy do analiz demograficznych i prezentacji danych

wynikowych z zakresu statystyki społecznej w zakresie, o którym mowa w art. 35b ust. 2 oraz do operatów, o których mowa w art. 35e,

- zakres danych osobowych niezbędnych do wykonywania przez statystykę publiczną zadań oraz źródła ich pozyskiwania określa nowelizowana ustawa, a w przypadku spisu powszechnego odrębna ustawa, o której mowa w art. 9 ustawy. Z katalogu danych osobowych, o którym mowa w art. 35b ust. 1, dla każdego badania każdorazowo ustalany jest szczegółowy zakres zbieranych danych, adekwatny do celu badania, w programie badań statystycznych statystyki publicznej, wprowadzonym rozporządzeniem Rady Ministrów na podstawie art. 18,
- dane osobowe są zbierane dla celów statystycznych, gdy celu statystycznego nie można osiągnąć za pomocą danych zanonimizowanych - art. 35a ust. 2.

Art. 35b ust. 1 zawiera katalog danych osobowych, jakie mogą być przetwarzane dla celów statystycznych. Są to:

- 1) imiona i nazwisko;
- 2) data i miejsce urodzenia,
- 3) płeć,
- 4) identyfikator systemu ewidencji ludności,
- 5) obywatelstwo,
- 6) narodowość,
- 7) pochodzenie etniczne,
- 8) pochodzenie rasowe,
- 9) wyznanie, przynależność do kościoła lub związku wyznaniowego,
- 10) stan cywilny,
- 11) data zawarcia małżeństwa,
- 12) data ustania małżeństwa,
- 13) wykształcenie,
- 14) zawód,
- 15) rodzaj miejsca pracy lub nauki,
- 16) numer identyfikacji podatkowej,
- 17) stan zdrowia,
- 18) stopień niezdolności do pracy, posiadane orzeczenia o niepełnosprawności, stopień niepełnosprawności,
- 19) tytuł ubezpieczenia z wyłączeniem części kodu objętej tajemnicą,
- 20) adres zamieszkania lub adres miejsca pobytu,

- 21) adres do korespondencji,
- 22) adres poczty elektronicznej,
- 23) numer telefonu.

W związku z art. 4 ust. 1 ustawy o statystyce publicznej wskazującym, iż badania statystyczne statystyki publicznej mogą dotyczyć każdej dziedziny życia społecznego, w tym dotyczących sytuacji demograficznej oraz występujących w nim zjawisk dających się obserwować i analizować z wykorzystaniem metod statystycznych oraz konstrukcją definicji danych osobowych zawarta w art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych, za szczególnie istotne należy uznać ustalenie w projektowanej nowelizacji przytoczonego wyżej katalogu danych osobowych. Uzasadniają to następujące cele przetwarzania skatalogowych w art. 35b ust. 1 danych osobowych. I tak:

➤ **imiona i nazwisko:**

Wykorzystywanie tych danych w operacie do badań społecznych – umożliwia kierowanie ankiet do wylosowanych osób i mieszkań. Dodatkowo ułatwia weryfikację danych pozyskanych z systemów administracyjnych i opracowywanie danych pochodzących z różnych źródeł.

➤ **data i miejsce urodzenia:**

Jest to podstawowa zmienna dla prowadzenia bilansów stanu i struktury ludności, zasobów migracyjnych oraz analizy zmian populacji ludności kraju. Na podstawie zapisu o miejscu (miejscowości) urodzenia określany jest kraj urodzenia. Informacja o kraju urodzenia jest podstawą do wypełnienia zobowiązań nałożonych na podstawie rozporządzenia PE i Rady nr 862/2007 z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz rozporządzenia PE i Rady nr 1260/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

Wykorzystywanie daty urodzenia w operacie do badań społecznych – o sytuacji społecznej i zawodowej osób wiek ma podstawowe znaczenie. Dlatego w tworzeniu operatu do badań, w warunkach starzenia się społeczeństwa, zmienna ta pozwoli na udoskonalenie metod doboru prób do badań i umożliwi uogólnianie wyników badań w odpowiednich przekrojach.

Wykorzystywanie miejsca urodzenia w operacie do badań społecznych – ważne jest badanie miejsca urodzenia osób (wieś, miasto wg wielkości) w ich sytuacji społecznej i demograficznej. Dana istotna dla zastosowania właściwych metod doboru próby.

➤ **pleć:**

Podstawowa zmienna dla prowadzenia bilansów stanu i struktury ludności, analizy zmian populacji kraju.

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych – w potrzebach zgłaszanych przez odbiorców w wynikach badań występuje konieczność wyróżnienia sytuacji według płci. Zatem w operacie dla właściwego warstwowania i otrzymania wyników w odpowiednich przekrojach płeć jest istotną zmienną.

➤ **identyfikator systemu ewidencji ludności:**

Numer PESEL, jako unikalny numer, jest podstawowym identyfikatorem osoby, występującym w rejestrach i systemach informacyjnych dotyczących ludności, jest wykorzystywany w celu zabezpieczenia kompletności, zapobiegania dublowaniu oraz kontroli poprawności gromadzonych danych, pochodzących z różnych źródeł. Dane zawarte w numerze PESEL mogą posłużyć do uzyskania informacji o płci i dacie urodzenia.

W programie badań statystycznych statystyki publicznej zmienna ta wykorzystywana jest w badaniach: 1.21.01 Urodzenia. Dzietność; 1.21.02 Małżeństwa. Rozwody. Separacje; 1.21.03 Migracje wewnętrzne ludności; 1.21.04 Migracje zagraniczne ludności; 1.21.09 Zgony oraz 1.21.14 Zasoby migracyjne. Jego usunięcie skutkowałoby brakiem danych o kraju urodzenia i obywatelstwa osób według płci i wieku wymaganych rozporządzeniem PE i Rady nr 862/2007 z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz rozporządzeniem PE i Rady nr1260/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych oraz w operacie do badań rolniczych umożliwia aktualizację operatu i weryfikowanie go danymi pochodzących z różnych źródeł administracyjnych.

Numer PESEL, jako unikalny numer, jest wykorzystywany również w celu kontroli poprawności danych (np. uniknięcie podwójnego zaliczania w zbiorze tej samej osoby).

➤ **obywatelstwo, narodowość, pochodzenie etniczne i rasowe:**

Informacje o kraju obywatelstwa są podstawą do wypełnienia zobowiązań nałożonych na mocy rozporządzenia PE i Rady nr 862/2007 w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej oraz rozporządzenia PE i Rady nr1260/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie statystyk europejskich

w dziedzinie demografii. Dodatkowo wyróżnienie imigrantów, w tym cudzoziemców ułatwia uogólnianie wyników badań reprezentacyjnych z wyodrębnieniem tej grupy osób. Pozostałe cechy pozostają ze sobą w ścisłym związku. Informacje o narodowości i etniczności pozwalają na opracowanie danych o społecznościach niepolskich, na podstawie których są wtórnie opracowane informacje w rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. *o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym* (Dz. U. Nr 17, poz. 141, z późn. zm.), jak również o innych grupach ludności niepolskiej, które nieposiadają statusu mniejszości.

➤ **wyznanie, przynależność do kościoła lub związku wyznaniowego:**

Informacje niezbędne dla kontynuowania badań dotyczących struktury wyznaniowej mieszkańców Polski. Zagadnienie wyznania podjęto w spisie ludności 2011 r. po raz pierwszy od 1931 roku, wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu społeczeństwa oraz instytucji rządowych, samorządowych, kościołów i instytucji międzywyznaniowych na dane z tego obszaru tematycznego.

➤ **stan cywilny:**

Zmienna niezbędna do prowadzenia bilansów ludności według stanu cywilnego.

W tworzeniu operatu do badań społecznych zmienna ta pozwala na udoskonalenie metod doboru prób do badań i umożliwia uogólnianie wyników badań w odpowiednich przekrojach.

➤ **data zawarcia i ustania małżeństwa:**

Zmienna niezbędna do prowadzenia bilansów ludności według stanu cywilnego.

Wykorzystywanie tych danych w operacie do badań społecznych umożliwia powiązanie wyników różnych badań społecznych z długością trwania małżeństwa.

➤ **wykształcenie:**

W tworzeniu operatu do badań społecznych zmienna ta pozwala na udoskonalenie metod doboru prób do badań i umożliwia uogólnianie wyników badań w odpowiednich przekrojach.

➤ **zawód, rodzaj miejsca pracy lub nauki:**

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych – w sytuacji społecznej i zawodowej osób zawód ma istotne znaczenie. Dlatego w tworzeniu operatu do badań społecznych zmienna ta pozwoli na udoskonalenie metod doboru prób do badań i umożliwi uogólnianie wyników badań w odpowiednich przekrojach.

➤ **numer identyfikacji podatkowej:**

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych – numer identyfikacji podatkowej wystąpi wyłącznie dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Numery te są ujęte w rejestrze statystycznym przedsiębiorstw będącym operatem do badań podmiotów. Pozwoli on na powiązanie charakterystyk firm prowadzonych przez osoby fizyczne z cechami społeczno-demograficznymi ich właścicieli. Cecha ta umożliwi wykonywanie wielu nowych opracowań i analiz tego ważnego zagadnienia.

➤ **stan zdrowia:**

Pozwoli na możliwości pozyskania przez służby statystyki publicznej danych z „Elektronicznej Platformy Gromadzenia, Analizy i Udostępniania zasobów cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych” (Platforma P1), tworzonej przez Ministerstwo Zdrowia w ramach Systemu Informacji w Ochronie Zdrowia.

➤ **stopień niezdolności do pracy, posiadane orzeczenia o niepełnosprawności, stopień niepełnosprawności:**

Orzeczenie o niepełnosprawności to jedyne źródło informacji statystycznych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych, a ponadto zmienna ta umożliwi prowadzenie badań ankietowych kierowanych bezpośrednio do tej subpopulacji.

➤ **tytuł ubezpieczenia z wyłączeniem części kodu objętej tajemnicą:**

Jest to podstawowa zmienna wykorzystywana w badaniach z zakresu rynku pracy oraz wynagrodzeń i prowadzenia analiz w tym zakresie.

Wykorzystywanie tej danej pozwoli na określenie statusu osób na rynku pracy np. osoba pracująca, emeryt, rencista, student. W tworzeniu operatu do badań społecznych zmienna ta pozwoli na udoskonalenie metod doboru prób do badań i umożliwi uogólnianie wyników badań w odpowiednich przekrojach.

➤ **adres zamieszkania lub adres pobytu:**

Gromadzone dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych stanowią zasadniczy element bilansów ludności według podstawowego podziału administracyjnego kraju oraz pozwalają na dokonywanie porównań w czasie zmian w zakresie kierunków i rozmiarów migracji. Jest to podstawowa zmienna dla prowadzenia bilansów stanu i struktury ludności wg podziału terytorialnego.

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych umożliwi kierowanie ankiet do wylosowanych osób i mieszkań.

➤ **adres do korespondencji:**

Jest to podstawowa zmienna dla prowadzenia bilansów stanu i struktury ludności wg podziału terytorialnego.

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych – umożliwia kierowanie ankiet do wylosowanych osób i mieszkań.

➤ **adres poczty elektronicznej:**

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych – dane do kontaktu z osobą badaną. Umożliwia kierowanie ankiet do wylosowanych osób i prowadzenie badań drogą internetową.

➤ **numer telefonu:**

Wykorzystywanie tej danej w operacie do badań społecznych – dane do kontaktu z osobą badaną. Umożliwia kierowanie pytań do wylosowanych osób i prowadzenie badań metodą wywiadu telefonicznego (CATI).

Dane osobowe, o których mowa powyżej, stosownie do **art. 35b ust. 2** mogą być przetwarzane w ramach badań statystycznych, których celem jest otrzymanie informacji o życiu i sytuacji osób fizycznych lub o wybranych aspektach życia i sytuacji tych osób, obejmujących w szczególności:

- 1) urodzenia i dzietność;
- 2) małżeństwa, rozwody, separacje;
- 3) migracje ludności, w tym charakterystykę demograficzno-społeczną i ekonomiczną osób migrujących; mobilność przestrzenną;
- 4) cudzoziemców;
- 5) repatriację;
- 6) nabycie i nadanie lub utratę obywatelstwa polskiego;
- 7) bilanse stanu i struktury ludności według cech demograficznych;
- 8) zgony, umieralność;
- 9) charakterystykę społeczno-demograficzną i ekonomiczną ludności, gospodarstw domowych i rodzin;
- 10) aktywność obywatelską i społeczno-polityczną, członkostwo i wspieranie organizacji społecznych i politycznych;
- 11) pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo według cech społeczno-ekonomicznych;
- 12) warunki pracy, choroby zawodowe;
- 13) wypadki i poszkodowanych;

- 14) czas pracy;
- 15) źródła utrzymania, w tym dochody, wynagrodzenia i ich strukturę;
- 16) składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz okresy składkowe i wymiar etatu;
- 17) świadczenia z ubezpieczeń społecznych;
- 18) gospodarstwa domowe i rodziny, w tym ich skład i relacje;
- 19) sytuację finansową i zamożność osób oraz gospodarstw domowych i rodzin;
- 20) wydatki i spożycie ilościowe osób i gospodarstw domowych;
- 21) warunki mieszkaniowe i wyposażenie gospodarstw domowych;
- 22) budżet czasu;
- 23) subiektywne oceny dotyczące jakości życia i sytuacji społeczno-ekonomicznej;
- 24) pomoc społeczną, w tym beneficjentów pomocy społecznej;
- 25) ubóstwo i wykluczenie społeczne;
- 26) wspieranie rodziny i pieczę zastępczą;
- 27) świadczenia na rzecz rodziny;
- 28) opiekę nad dziećmi i młodzieżą;
- 29) szkolnictwo wyższe, w tym nauczycieli akademickich i studentów;
- 30) oświatę i wychowanie;
- 31) aktywność edukacyjną, w tym kształcenie ustawiczne;
- 32) uczestnictwo ludności w sporcie, rekreacji, turystyce oraz kulturze, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży;
- 33) zachorowania i leczenie, korzystanie z usług medycznych, zachowania pro- i anty-zdrowotne;
- 34) ograniczenia wykonywania podstawowych czynności życiowych;
- 35) dostęp i korzystanie z usług społecznych i publicznych;
- 36) ruch graniczny osób i pojazdów;
- 37) kapitał ludzki i społeczny;
- 38) zachowania społeczno-religijne;
- 39) relacje społeczne;
- 40) społeczeństwo informacyjne;
- 41) bezpieczeństwo, zagrożenie przestępczością;
- 42) udział w korzystaniu i ochronie środowiska.

Za taką regulacją przemawia charakter prowadzonych przez służby statystyki publicznej badań statystycznych, określanych szczegółowo na każdy kolejny rok w programie badań statystycznych statystyki publicznej, ustalonym w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Dane, w tym niezbędne dane osobowe, wykorzystywane w celu realizacji badania statystycznego, określone szczegółowo dla każdego badania, będą mogły być zbierane zarówno bezpośrednio od osoby fizycznej, której dotyczą lub pełnoletniego domownika, jak i z systemów informacyjnych administracji publicznej i rejestrów urzędowych. Ankieterzy, realizujący badanie statyczne przed rozpoczęciem zbierania danych są każdorazowo zobowiązani do przedstawienia informacji o podstawie prawnej i celu zbierania danych, a także gwarancjach ochrony zebranych danych - **art. 35b ust. 3 i 4**.

W nowym art. 35c zostają wprowadzone przepisy wskazujące, z których systemów informacyjnych administracji publicznej oraz rejestrów urzędowych statystyka publiczna może pozyskiwać niezbędne do prowadzonych badań dane osobowe. Dodany **art. 35c**, wskazuje systemy informacyjne administracji publicznej i rejestry urzędowe prowadzone przez podmioty na podstawie ustaw lub przepisów wydanych w wykonaniu ustaw, z których dane osobowe mogą być zbierane celów celach statystycznych łącznie z gromadzonymi w tych systemach danymi dotyczącymi życia i sytuacji tych osób. Określeniu jakie dane osobowe są dostępne dla celów statystycznych odpowiada szczególna regulacja dotycząca postępowania z zebranymi w tym zakresie danymi statystycznymi. W tej materii **nowy art. 35d** zawiera doprecyzowanie przepisów w dużej mierze funkcjonujących na podstawie obowiązującej ustawy o statystyce publicznej. W przypadku obowiązku anonimizowania przez służby statystyki publicznej pozyskanych danych osobowych został doprecyzowany, zgodnie ze zgłaszanymi uwagami. Okres niezbędny do opracowania danych wskazany został jako maksymalny czas opracowywania danych, tj.: nie dłużej niż 10 lat od ich zebrania. Wyjątek od tej reguły stanowi art. 35e dotyczący operatów do badań statystycznych, stanowiący o ich stałej i bieżącej aktualizacji.

Jednocześnie **art. 35d w ust. 2** stanowi, iż gromadzenie w jednym zbiorze lub w bazie danych, wszystkich danych zebranych przez służby statystyki publicznej, **dotyczących konkretnej osoby fizycznej**, pochodzących z różnych badań statystycznych i różnych źródeł, które w połączeniu mogłyby służyć do charakterystyki lub oceny tej osoby - **jest zabronione**. Przepis ten jest przeniesieniem do regulacji kompleksowej przepisu aktualnie obowiązującego.

W art. 35e odrębnie uregulowana została kwestia gromadzenia i przechowywania przez służby statystyki publicznej danych osobowych zebranych w badaniach statystycznych

w formie operatów do badań statystycznych zgodnie z art. 2 pkt. 8 obowiązującej ustawy. Operaty do badań statystycznych umożliwiają prowadzenie obserwacji statystycznej określonego zjawiska w czasie i przestrzeni, są podstawowym instrumentem, który pozwala na realizację ustawowych zadań statystyki publicznej, stąd konieczność stałej aktualizacji zawartych w nich danych, w tym danych osobowych. Wszystkie dane statystyczne zawarte w operatach są objęte bezwzględną ochroną i wykorzystywane wyłącznie w celach statystycznych, przy czym operat zawierający dane osobowe jest wykorzystywany wyłącznie przez służby statystyki publicznej i podlega szczególnej ochronie.

W nowym art. 35f został również wprowadzony przepis, iż powyżej omówione postanowienia art. 35a-35d stosuje się odpowiednio do innych organów prowadzących badania statystyczne statystyki publicznej, o których mowa w art. 20 obowiązującej ustawy.

Przedstawiając powyższe należy podnieść, że projektowane w rozdziale 4a rozwiązania w sposób kompleksowy ujmują całość problematyki przetwarzania danych osobowych na potrzeby statystyki publicznej i wpisują się w powszechną praktykę postępowania w przedmiotowej kwestii w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Jak podano wyżej kwestię ochrony danych osobowych wykorzystywanych w statystyce reguluje na gruncie prawa wspólnotowego rozporządzenie 223/2009 w sprawie statystyki europejskiej, które obliguje statystykę do zapewnienia poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz do ochrony danych osobowych.

Rozwiązania ujęte w prawie dotyczącym statystyk krajowych (m.in. Holandia, Finlandia, Dania, Estonia, Słowenia) regulujące funkcjonowanie statystyki są komplementarne z ustawami o ochronie danych osobowych, przyjętymi przez poszczególne kraje. We wszystkich przypadkach ochrona danych osobowych jest ściśle połączona z przestrzeganiem zasady bezwzględnej ochrony danych tajemnicą statystyczną. Rozwiązania te mają formę przepisów i postanowień odpowiadającą krajowym systemom prawnym, ale w każdym przypadku przewidują dostęp służb statystyki publicznej do danych osobowych i upoważniają do zbierania tego rodzaju danych dla celów statystycznych. Zawarte w przepisach regulujących funkcjonowanie statystyki w poszczególnych krajach przepisy dotyczące dostępu do danych osobowych nakazują ich wykorzystanie wyłącznie w celach statystycznych, np.: w Słowenii urząd statystyczny nie może przekazywać użytkownikom z własnych rejestrów statystycznych danych, które umożliwiają identyfikację jednostki sprawozdawczej.

III. Rozszerzenie gwarancji nieodpłatnego i terminowego dostępu służb statystyki publicznej do administracyjnych źródeł danych:

W pkt. 7 nowe brzmienie otrzymuje dotychczasowy **art. 13**, który stanowi podstawę nieodpłatnego i terminowego dostępu służb statystyki publicznej do administracyjnych źródeł danych. U podstaw takiego rozwiązania leży zasada maksymalnego wykorzystania danych już przetwarzanych w systemach administracyjnych i urzędowych rejestrach dla innych celów niż cele statystyczne statystyki publicznej i tym samym dążenie do zredukowania do niezbędnego minimum obciążeń respondentów przekazywaniem określonych danych bezpośrednio służbom statystyki, jeśli określone dane są już przetwarzane. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego jest uprawniony do składania wniosków, dotyczących zakresu przedmiotowego systemów administracyjnych i urzędowych rejestrów, mając na względzie aktualne i przyszłe potrzeby informacyjne statystyki publicznej, wynikające m.in.: z konieczności spełnienia zobowiązań wobec Europejskiego Systemu Statystycznego i organizacji międzynarodowych.

Należy podkreślić, iż zagadnienia objęte postanowieniami art. 13 nie są nowe - są one ujęte w obecnie obowiązującej ustawie o statystyce publicznej, zmiana przepisów dostosowuje jedynie postanowienia tego artykułu do stosowanej od lat praktyki w zakresie współpracy pomiędzy Prezesem GUS a organami i podmiotami prowadzącymi systemy informacyjne administracji publicznej oraz rejestry urzędowe.

Art. 13 ust. 1 w nowym brzmieniu stanowi, iż organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Komisja Nadzoru Finansowego, a także inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie ustaw w celu realizacji zadań publicznych organy rejestrowe oraz inne podmioty prowadzące rejestry urzędowe przekazują nieodpłatnie służbom statystyki publicznej zgromadzone dane administracyjne w zakresie, postaci i terminach określanych każdorazowo w programie badań statystycznych statystyki publicznej, w szczególności w formie zbiorów danych z systemów teleinformatycznych, w tym wyników pomiarów, danych monitoringu środowiska, a w przypadku braku systemu teleinformatycznego w innej utrwalonej postaci.

Z porównania dotychczasowego brzmienia tego przepisu z projektowanym wynika, iż nie uległo zmianie w stosunku do obowiązującej ustawy zobowiązanie podmiotów prowadzących systemy informacyjne administracji publicznej do nieodpłatnego przekazywania służbom statystyki publicznej zgromadzonych danych administracyjnych w zakresie, formie

i terminach określanych każdorazowo w programie badań statystycznych statystyki publicznej.

Nowością jest dodanie **ust. 2 w art. 13**. Podstawowym źródłem pozyskiwania danych, wynikającym z rozwoju technologicznego, jest przekazywanie danych z systemów teleinformatycznych. W związku z tym koniecznej jest zapewnienie poprawnej interpretacji danych, co jest możliwe poprzez przekazanie łącznie z danymi administracyjnymi informacji objaśniających ich zawartość informacyjną (metadane). Należy podkreślić, iż nie ma to wpływu na zmianę skali obciążeń, a zostało wypracowane w stosowanej obecnie praktyce współpracy pomiędzy GUS a gestorami prowadzącymi systemy informacyjne administracji publicznej. Wprowadzenie przedmiotowego przepisu ma służyć zapewnieniu spójności i wysokiej jakości wynikowych informacji statystycznych.

W ust. 3 art. 13 ustawa porządkuje zobowiązania organów i podmiotów prowadzących systemy administracyjne i urzędowe rejestry, przy czym pkt 1 nie wprowadza nowego zobowiązania, bowiem zagadnienie to jest obecnie uregulowane w art. 40 ust. 3 obowiązującej ustawy. Umieszczenie powyższego przepisu w tym miejscu ma wyłącznie na celu kompleksowe ujęcie w jednym miejscu określonych zobowiązań. Zagadnienia ujęte w art. 13 ust. 3 pkt 2 formalizują istniejącą od wielu lat, w ramach prac nad przygotowaniem projektów rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie programów badań statystycznych statystyki publicznej, praktykę przekazywania przez gestorów systemów administracyjnych informacji opisujących prowadzone przez nich systemy. Skala obciążeń administracyjnych wynikających z projektowanego przepisu w rzeczywistości ulegnie zmniejszeniu w związku z wdrożeniem przez GUS nowego rozwiązania technologicznego (platforma) ułatwiającego ten proces. Przepis art. 13 ust. 3 również sankcjonuje istniejącą od wielu lat praktykę ścisłej współpracy GUS z prowadzącymi systemy, w szczególności z gestorami priorytetowych systemów - źródeł danych dla badań statystycznych oraz gestorami systemów, których dane są już pozyskiwane przez statystykę w oparciu o postanowienia ujęte w kolejnych programach badań statystycznych, wprowadzanych rozporządzeniami Rady Ministrów. Projektowany **ust. 4 w art. 13** uprawniający Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do zgłaszania organom i podmiotom prowadzącym systemy administracyjne wniosków dotyczących zakresu informacyjnego i wymogów jakości danych administracyjnych w celu umożliwienia ich wykorzystania bezpośrednio dla potrzeb statystyki publicznej jest jednocześnie zobowiązaniem do działań wyprzedzających. Moment zgłaszania wniosków przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego jest ściśle powiązany z momentem

przekazania informacji o projektowanym zakresie przedmiotowym systemów informacyjnych administracji publicznej oraz urzędowych rejestrów na etapie ich tworzenia lub modernizacji.

Wyboru źródeł danych służby statystyki publicznej oraz inne organy i podmioty prowadzące badania statystyczne dokonują na etapie przygotowywania projektu programu badań statystycznych, biorąc pod uwagę jakość danych, w szczególności ich aktualność i obciążenia ponoszone przez respondentów. Dane administracyjne uwzględnia się w pierwszej kolejności na etapie projektowania zbierania danych w zakresie koniecznym do opracowania i udostępnienia wynikowych informacji statystycznych. Kwestię tę reguluje **art. 13 ust. 5**. Bez zmian pozostaje obecnie obowiązujący ust.6 art. 13 odnoszący się do udostępniania przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego organom administracji rządowej i jednostkom samorządu terytorialnego danych dotyczących realizowanych przez nie zadań, w ujęciu odpowiednim do ustawowego usytuowania poszczególnych zadań publicznych.

IV. Zmiana formuły programu badań statystycznych statystyki publicznej:

W art. 1 pkt 9 nowe brzmienie otrzymuje **art. 18**, dotyczący programu badań statystycznych statystyki publicznej przede wszystkim w celu spełnienia przez ten przepis wymogów określonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

Program badań statystycznych statystyki publicznej ustala Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, przy czym zmianie ulegnie sama formuła tego programu. Będzie on określał dla każdego badania:

- 1) temat i organ lub podmiot prowadzący;
- 2) cykliczność;
- 3) cel;
- 4) zakres podmiotowy i przedmiotowy;
- 5) źródła pozyskiwania danych;
- 6) podmioty przekazujące dane: podmioty gospodarki narodowej zobowiązane do przekazywania danych i udzielania informacji oraz osoby fizyczne uczestniczące w badaniu na zasadzie dobrowolności;
- 7) informacje dotyczące przekazywanych danych obejmujące:
 - a) zakres danych, w tym danych osobowych z katalogu, o którym mowa w art. 35 b ust. 1 w powiązaniu z podmiotami przekazującymi dane,
 - b) poziom agregacji,
 - c) obligatoryjność albo dobrowolność przekazania określonych danych,

- d) postać,
- e) częstotliwość, termin i miejsce przekazania,

8) rodzaje wynikowych informacji statystycznych oraz formy i terminy ich udostępnienia. Powyższe rozwiązanie ma na celu zapewnienie prowadzenia badań o podstawowym znaczeniu dla obserwacji procesów demograficznych, społecznych, gospodarczych i środowiska naturalnego, a w szczególności badań stałych, pozwalających na obserwację ciągłą podstawowych dziedzin życia i występujących w nim zjawisk, badań cyklicznych, w tym spisów powszechnych oraz badań gwarantujących porównywalność wyników, w przypadku gdy dotyczą one zmiennych w czasie obiektów obserwacji statystycznej lub gdy zmianie ulega metodologia badania oraz badań koniecznych dla wykonania przyjętych przez Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych.

Przepis ten przewiduje również, że szczegółowy zakres przekazywanych w określonym badaniu statystycznym danych osobowych będzie ustalany w programie badań statystycznych statystyki publicznej uwzględniając ograniczenie ich zbierania, gromadzenia i przetwarzania stosownie do postanowień rozdziału 4a - **art. 18 ust. 2**.

Podmioty gospodarki narodowej uczestniczą w badaniach statystycznych statystyki publicznej na zasadzie obowiązku i są zobowiązane do przekazywania danych, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit.a, natomiast osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej uczestniczą w badaniach statystycznych na zasadzie dobrowolności.

Informacje o przekazywanych danych, o których mowa w ust. 1 pkt 7, stanowią podstawę dla organu prowadzącego badanie statystyczne do ustalenia szczegółowej formy przekazywania danych.

Przekazywanie danych, o których mowa wyżej w pkt 7, następuje w postaci elektronicznej, a w sytuacjach wyjątkowych, wskazanych odrębnie w programie badań statystycznych statystyki publicznej, w postaci papierowej lub innej ustalonej postaci.

W nowym **art. 18** zrezygnowano z dotychczasowego pkt 7, przy czym wprowadzono jednocześnie w art. 1 pkt 26 projektu ust. 1a w dotychczasowym art. 50 ustawy, który przewiduje, iż koszty poszczególnych badań statystycznych statystyki publicznej są opracowywane każdorazowo, na kolejny rok i ujmowane w uzasadnieniu do projektu programu badań statystycznych statystyki publicznej, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 1, w formie odrębnego załącznika, ze wskazaniem źródeł finansowania oraz publikowane w formie skorygowanego planu wydatków na badania statystyczne po ogłoszeniu ustawy budżetowej na dany rok na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego.

W art. 1 pkt 10 uchylenie **art. 19** ustawy jest konsekwencją przeniesienia postanowień określających wytyczne do ustalenia programu badań statystycznych statystyki publicznej **do art. 18**.

Ze zmianą art. 18 ściśle powiązana jest zmiana projektowana w **art. 1 pkt 20**, przewidująca uchylenie **art. 31**, co wpisuje się w postulat Kancelarii Prezesa Rady Ministrów sugerujący już w maju 2012 r. podjęcie przez Główny Urząd Statystyczny wraz z Rządowym Centrum Legislacji działań zmierzających do zastąpienia rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wzorów formularzy sprawozdawczych, kwestionariuszy i ankiet statystycznych inną formą określania szczegółowego zakresu pozyskiwanych danych statystycznych i odejście od konieczności wydawania corocznie *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej*. Projekt przewiduje, iż Prezes Głównego Urzędu Statystycznego i inne organy prowadzące badania statystyczne ujęte w programie badań statystycznych statystyki publicznej, każdy w swoim zakresie działania, ustalają formę przekazywanych danych, określonych szczegółowo w programie badań statystycznych.

Ustalenia jak wyżej Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, a inne organy prowadzące badanie statystyczne na stronach internetowych tych organów.

Zaproponowany mechanizm związany jest z ideą informatyzacji wskazaną w Programie Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP), przygotowanym przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji w marcu 2013 r. i przyjętym przez Radę Ministrów w styczniu 2014 r. Pozostaje to również w bezpośrednim związku ze zmianą formuły programu badań, w którym zostanie określony zakres zbieranych danych.

Zwrócić w tym miejscu należy uwagę na **art. 5** będący przepisem przejściowym, który wskazuje, iż wprowadzone na podstawie art. 18 ustawy w dotychczasowym brzmieniu rozporządzeniami Rady Ministrów program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015, 2016 i rok 2017 oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wzorów sprawozdawczych i objaśnienia co do sposobu ich wypełniania oraz wzory kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej wydane na podstawie art. 31 ustawy obowiązują w kolejnych latach 2015, 2016 i 2017 - do czasu zakończenia wykonywania wynikających z tych rozporządzeń obowiązków. **Art. 6** natomiast stanowi, iż ustawa o zmianie ustawy

o statystyce publicznej wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: art. 1 pkt 8, dotyczącego zmiany art. 15 ust. 3 pkt 6 ustawy i art. 1 pkt 26, dotyczącego zmiany art. 50, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r. w zakresie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 oraz **art. 1 pkt 9 i 20**, dotyczących zmian w art. 18 oraz uchylenia art. 31, które wchodzi w życie **z dniem 1 stycznia 2017 roku** i dotyczyć będą programu badań statystycznych statystyki publicznej **na rok 2018** i zbierania danych w roku 2018 oraz danych za rok 2018 zbieranych w roku 2019, z uwagi na konieczność przygotowania się służb statystyki publicznej i innych organów oraz podmiotów prowadzących badania w ramach programu badań statystycznych statystyki publicznej do wprowadzenia zmian w dokumencie programu badań statystycznych statystyki publicznej i procesie jego przygotowywania.

V. Współdziałanie statystyki publicznej z niezależnym systemem badań statystycznych Narodowego Banku Polskiego:

Europejska statystyka jest tworzona i rozpowszechniana w ramach niezależnych od siebie systemów: Europejskiego Systemu Statystycznego (ESS) oraz Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC), które wykonują swoje działania na mocy odrębnych aktów prawnych, ściśle ze sobą współdziałają i uzupełniają się w realizacji swoich funkcji dostarczania danych na potrzeby statystyczne Unii Europejskiej.

Główny Urząd Statystyczny, funkcjonujący w ramach ESS, realizuje regulacje prawne wynikającym z przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej.

Narodowy Bank Polski działa w ramach odrębnego systemu. Podstawę prawną zbierania informacji statystycznych, niezbędnych do realizacji zadań ESBC, przez Europejski Bank Centralny i Krajowe Banki Centralne stanowią przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny (zmienione rozporządzeniem Rady (WE) nr 951/2009 z dnia 9 października 2009 r.).

Powołane wyżej rozporządzenia obligują do ścisłej współpracy obu systemów, mającej na celu zarówno zachowanie spójności statystyki, jak i redukcję obciążeń sprawozdawczych.

Ze względu na powyżej wymienione regulacje prawa europejskiego, które wskazują na szczególny status i odmienny system zbierania informacji statystycznych niezbędnych do realizacji zadań ESBC, przez Europejski Bank Centralny i krajowe banki centralne

w projekcie pominięto (skreślono) z ustawy te postanowienia, które odnosiły się do Narodowego Banku Polskiego (art. 2 pkt 13, art. 13 ust. 3) i mogły utożsamiać dane NBP z danymi administracyjnymi. Dodany nowy rozdział 2a stanowi o odrębności systemów statystyki publicznej i Narodowego Banku Polskiego, z jednoczesnym zobowiązaniem adresowanym do GUS i NBP współdziałania i wzajemnej wymiany danych, czemu ma służyć m.in. jak dotychczas udział przedstawicieli NBP w Radzie Statystyki, prowadzenie przez NBP badań wspólnie z GUS, dostęp statystyki publicznej do systemu informacyjnego NBP.

Wprowadzony do ustawy nowy rozdział 2a ma na celu zaakcentowanie istniejącej dychotomii.

VI. Inne projektowane zmiany w kolejności ujętej w art. 1 ustawy dotyczą:

W art. 1 pkt 1 projektu ustawy wprowadzone zostały zmiany do brzmienia **art. 2** ustawy poprzez wprowadzenie definicji: danych statystycznych, respondentów oraz zmianę dotychczasowych definicji: danych jednostkowych, urzędowych rejestrów oraz systemów informacyjnych administracji publicznej i danych administracyjnych. Uchylone zostały definicje, które stały się zbędne świetle zmian wprowadzanych nowelizacją.

Wprowadzenie definicji danych statystycznych jest niezbędne w związku z potrzebą wskazania momentu, od którego dane stają się danymi statystycznymi. Chodzi o precyzyjne określenie, iż od momentu ich pozyskania na potrzeby wykonywania ustawowych zadań statystyki publicznej stają się one właśnie danymi statystycznymi.

Pozostałe nowe oraz zmienione definicje wpływają na precyzję dalszych przepisów nowelizacji w szczególności tych, które zawarte zostały w rozdziale 4a „Dostęp statystyki publicznej do danych osobowych”.

W art. 1 pkt 2 proponuje się zmianę brzmienia **art. 5 ust. 1** ustawy, konieczną w związku z rezygnacją z pojęć: „danych indywidualnych” i „danych osobowych” w dotychczasowym rozumieniu przedmiotowej ustawy. Dotychczasowy **ust. 2 w art. 5** został przeredagowany w taki sposób, aby umożliwić wykorzystanie dla celów statystycznych danych chronionych tajemnicą zawodową, jeśli przepis odrębnej ustawy zezwala na wykorzystanie tego rodzaju danych dla ww. celów, co dotyczy m.in. tajemnicy skarbowej.

W art. 1 pkt 3 dokonano konsekwentnie nowej redakcji **art. 7**.

W art. 1 pkt 4 zostało zaproponowane nowe brzmienie **art. 8** ustawy w celu ujednolicenia jego brzmienia z **art. 27 ust. 1** ustawy o ochronie danych osobowych.

W art. 1 pkt 5 dokonuje się zmian w **art. 10** ustawy poprzez zastąpienie dotychczasowych pojęć: „dane indywidualne i dane osobowe” stosownie do nowych definicji

pojęciem: „dane jednostkowe identyfikowalne”, które w analogiczny sposób zostały zdefiniowane w rozporządzeniu nr 223/09 Parlamentu i Rady Unii Europejskiej.

W **art. 1 pkt 6** proponuje się zmianę brzmienia **art. 12** ustawy poprzez zastąpienie dotychczasowych pojęć: „dane indywidualne i dane osobowe” nowym pojęciem „dane jednostkowe”. Ponadto ze względu na fakt prowadzenia badań statystycznych również przez inne organy i podmioty, niebędące służbami statystyki publicznej wprowadzony został nowy **ust. 2 w art. 12**, który nakłada również na osoby, wykonujące w tych organach lub na ich rzecz prace statystyczne, obowiązek zachowania w tajemnicy wobec osób trzecich informacji o poznanych w czasie wykonywania prac danych jednostkowych. Od osób tych odbierane powinny być również przyrzeczenia. Przyrzeczenie ma być składane kierującemu jednostką organizacyjną, w której są gromadzone lub opracowywane dane jednostkowe.

W toku uzgodnień zrezygnowano z postanowienia rozszerzenia objęcia tajemnicą statystyczną podstawowych wielkości i wskaźników tzw. gorących wskaźników, zdefiniowanych w **art. 2 pkt 3** ustawy o statystyce publicznej przed ich publicznym ogłoszeniem przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Naruszenie zakazu udostępniania podstawowych wskaźników i wielkości przed ich upublicznieniem będzie jak dotychczas podlegało odpowiedzialności pracowniczej.

W związku ze zmianą sposobu prezentacji kosztów badań statystycznych statystyki publicznej, o których mowa w projektowanym **art. 50 ust. 1b w art. 1 pkt 8**, wprowadzającym zmiany w **art. 15**, odnoszącym do kompetencji Rady Statystyki, dodane zostało uprawnienie do opiniowania projektu kosztów badań statystycznych statystyki publicznej oraz metodyki ich szacowania.

Zmiany w **art. 1 pkt 11** dotyczące **art. 20 ust. 3** mają charakter porządkujący, wynikający z wprowadzenia nowego **art. 25a**, natomiast dodane w tym artykule nowe **ust. 4 i 5** w sposób istotny porządkują relacje organów prowadzących badania wspólne oraz dostęp innych organów do tworzonych przez Prezesa GUS operatów, a mianowicie w przypadku badania statystycznego prowadzonego przez inny organ, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, na wniosek prowadzącego badanie statystyczne statystyki publicznej, udostępnia prowadzącemu badanie z operatu dane adresowe podmiotów wylosowanych lub wybranych na podstawie wskazanych przez prowadzącego badanie cech, z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Natomiast w badaniach statystycznych prowadzonych wspólnie przez Prezesa GUS i inny organ, dostęp do danych jednostkowych identyfikowalnych i sposób ich wykorzystania dla celów statystycznych statystyki publicznej

będzie określany każdorazowo w programie badań statystycznych statystyki publicznej. Odrębna regulacja dotyczy NBP. Została ona ujęta w dodanym rozdziale 2a.

Art. 1 pkt 12 dotyczy relacji GUS i NBP ujętych w nowym rozdziale 2a omówionym wyżej.

W art. 1 pkt 13 wprowadzona została zmiana dotychczasowego **art. 22** ustawy, w którym wymienione są podmioty stanowiące służby statystyki publicznej. Podmiotem nadzorowanym, co wprowadza się tą zmianą, jest utworzona na podstawie art. 26 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 i 938) instytucja gospodarki budżetowej pod nazwą Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS.

W art. 1 pkt 14 nowe brzmienie otrzymuje dotychczasowy **art. 25 ust. 1 pkt 1**. Zmiana ma na celu podkreślenie obowiązku koordynowania przez Prezesa GUS prac na przygotowaniu projektu programu badań statystycznych statystyki publicznej.

W art. 1 pkt 15 zostaje wprowadzony nowy **art. 25a** odwołujący się do przestrzegania zasad wspólnych dla Europejskiego Systemu Statystycznego, a niewynikających bezpośrednio z postanowień obowiązującej ustawy o statystyce publicznej, takich jak: zasada niezależności zawodowej, bezstronności, rzetelności i odpowiedzialności za wysoką jakość statystyk krajowych i międzynarodowych oraz najlepszych praktyk międzynarodowych, w tym Europejskiego Kodeksu Praktyk Statystycznych.

W art. 1 pkt 16 nowe brzmienie otrzymuje **art. 28** ze względu na fakt zaprzestania wykorzystywania sieci społecznych korespondentów statystycznych jako wiarygodnego źródła danych, co zostało zakwestionowane w procesie negocjacji członkostwa w Unii Europejskiej, a także doprecyzowano wymogi w odniesieniu do ankietatorów i rzeczoznawców statystycznych.

W art. 1 pkt 17 dodaje się nowy **art. 28a** porządkujący dotychczasowe doświadczenia i praktykę, a przede wszystkim uwzględniający postęp technologiczny i prowadzone przez służby statystyki publicznej platformy gromadzenia danych i udostępniania wynikowych informacji statystycznych.

Aktualnym trendem w statystyce europejskiej jest wykorzystywanie platform zarówno w procesie gromadzenia danych, jak i udostępniania danych wynikowych. GUS na bieżąco śledzi i uczestniczy w pracach Eurostatu w tym zakresie. Platforma gromadzenia danych została zrealizowana przez GUS w dwóch etapach. W roku 2005 wdrożono pilotażowy system Portalu Sprawozdawczego. W roku 2009, w ramach projektu System Informacyjny

Statystyki Publicznej (SISP)², powstał pełen Portal Sprawozdawczy, który objął ponad 170 sprawozdań. W ramach projektu SISP budowany jest także system gromadzenia danych i metadanych statystycznych wykorzystujący m.in. technologię hurtowni danych. System ten zastąpi dotychczasowe rozproszone systemy gromadzenia danych.

Ponadto od czerwca 2012 r. realizowane jest pozyskiwanie danych na potrzeby badań rolnych i społecznych w nowej technologii, z wykorzystaniem systemów typu CAII, CATI i CAPI. Systemy te realizowane są ze środków budżetowych przy pomocy kadry informatyków GUS a użytkowane przez ankieterów statystycznych.

Od 2014 r. wynikowe informacje statystyczne będą udostępniane za pośrednictwem – budowanego również w ramach projektu SISP - Systemu Prezentacji Informacji przez Portal Informacyjny GUS. System Prezentacji Informacji zastąpi dotychczasowy portal zbudowany w 2007 r. w oparciu o środki Phare 2003 na nowy, spełniający zmieniające się oczekiwania użytkowników. Za pośrednictwem SPI możliwy będzie dostęp do wyników badań statystycznych, w tym z Publicznej Hurtowni Danych (PHD) i specjalistycznych baz danych. Dane prezentowane będą nie tylko liczbowo, ale też w postaci graficznej. SPI zapewni też dostęp do portali: STRATEG, Geostatystycznego i Edukacyjnego.

W art. 1 pkt 18 uchylono art. 29, dotyczący możliwości tworzenia przez Prezesa GUS agencji statystycznych. Przepis ten okazał się w praktyce przepisem „martwym”. Od momentu wejścia w życie obowiązującej ustawy, tj. od dnia 31 lipca 1995 r. do roku 2014 nie została powołana żadna agencja statystyczna i nie przewiduje się tego rodzaju organizacji prac w przyszłości.

W art. 1 pkt 19 w dotychczasowym **art. 30** wprowadzono zmiany redakcyjne wynikające ze zmiany budowy art. 18 oraz dodano **ust. 2** w celu ustawowego uregulowania, w jakiej postaci ma następować przekazywanie danych dla celów statystycznych przez podmioty gospodarki narodowej.

W art. 1 pkt 20 uchyla się art. 31, co zostało omówione wcześniej.

W art. 1 pkt 21 w związku z wprowadzeniem nowego rozdziału 4a **uchyla się dotychczasowy art. 35.**

W art. 1 pkt 22 dodano nowy rozdział 4a omówiony wyżej.

W art. 1 pkt 23 nowe brzmienie **nadano art. 37** dostosowując jego brzmienie do zmian, które związane są z rozwojem form udostępniania wynikowych informacji

² Projekt sektorowy System Informacyjny Statystyki Publicznej (SISP) został ujęty w Planie Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010 z szacowanym całkowitym budżetem w kwocie 160 mln zł i źródłami finansowania: 15% budżet państwa, 85% Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

statystycznych w stosunku do daty uchwalenia nowelizowanej ustawy oraz zmian wynikających z przystąpienia Polski do UE.

W **art. 1 pkt 24** zasadniczej zmianie w kierunku rozszerzenia dostępności informacji statystycznych uległy przepisy **art. 38**. Zrezygnowano zatem z dotychczasowego ust. 3, a tym samym dalszego obowiązywania *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 września 1999 r. w sprawie trybu i form ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wynikowych informacji statystycznych (Dz. U. Nr 75, poz. 842)*, ponieważ w znowelizowanej ustawie art. 14, art. 18, art. 28a, art. 37 oraz art. 38 w sposób wystarczający wskazywać będą na tryb i formy ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wynikowych informacji statystycznych

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem **art. 38 ust. 1** nie mogą być publikowane ani udostępniane dane jednostkowe jako takie, tzn. identyfikowalne i nieidentyfikowane. Proponowany **art. 38 ust. 1** utrzymują to ograniczenie w odniesieniu do danych jednostkowych identyfikowalnych.

Zaproponowana w **art. 38 ust. 2** nowa formuła dotyczy wyłącznie ograniczenia publikowania danych finansowo-ekonomicznych obejmujących określone agregacje podmiotów. Pozwoli to na szerszy dostęp do danych ilościowych (np. wielkość produkowanych wyrobów).

Nowa regulacja w **ust. 3 art. 38** dopuszcza stosowanie wyjątków, od zasady niepublikowania i nieudostępniania wyników ekonomicznych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, jeżeli na wniosek organu prowadzącego badanie statystyczne osoba upoważniona do reprezentowania podmiotu wyrazi zgodę na ich opublikowanie.

Nowe rozwiązanie przewiduje **ust. 4 art. 38**. Przyjęte zostało założenie, że ze względu na zasadę jawności finansów publicznych zostanie wprowadzony dostęp do danych jednostkowych jednostek sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.). Dane te mogą zostać udostępnione podmiotom wymienionym w art. 25 ust. 1 pkt 9 ustawy (Prezydent, Sejm i Senat, organy administracji rządowej, Najwyższa Izba Kontroli, Narodowy Bank Polski, organy jednostek samorządu terytorialnego oraz inne instytucje rządowe), z zastrzeżeniem ich wykorzystania do celów realizacji zadań ustawowych i obowiązkiem zachowania zasady wynikającej z ust. 1 tego artykułu

W **art. 1 pkt 25** nowe brzmienie **art. 39** jest konsekwencją wcześniejszych zmian.

W **art. 1 pkt 26**, dotyczącym **art. 50** dodaje się **ust. 1a i 1b** w związku z rezygnacją prezentowania zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy w aktualnym brzmieniu dotychczasowego pkt

7, wskazującego na konieczność określania kosztów i sposobu finansowania każdego badania w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej, w nowej regulacji koszty poszczególnych badań statystycznych statystyki publicznej ujmowane będą każdorazowo, na kolejny rok, zgodnie z przyjętymi zasadami tworzenia aktów prawnych, nie bezpośrednio w rozporządzeniu, a w uzasadnieniu do projektu programu badań statystycznych statystyki publicznej, w formie odrębnego załącznika, ze wskazaniem źródeł finansowania i podmiotów prowadzących badania jako jego skutki finansowe.

W związku z powyższym dodano w art. 50:

- ust 1a, zgodnie z którym koszty badań statystycznych statystyki publicznej będą ujmowane w uzasadnieniu do projektu programu badań statystycznych statystyki publicznej w formie odrębnego załącznika, ze wskazaniem źródeł finansowania i organów prowadzących oraz publikowane w formie skorygowanego planu wydatków na badania statystyczne po ogłoszeniu ustawy budżetowej na dany rok na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego,
- ust. 1b, zgodnie z którym koszty badań statystycznych szacowane będą na podstawie metodyki określonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego po uzyskaniu opinii Rady Statystyki,
- oraz nowe następujące brzmienie otrzymał ust. 3:
„Środki budżetowe państwa na finansowanie określonych w ustawie zadań statystyki publicznej, w tym badań statystycznych prowadzonych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego są ujmowane odpowiednio w części budżetowej dotyczącej Głównego Urzędu Statystycznego, a koszty poszczególnych badań statystycznych prowadzonych przez inny organ administracji publicznej – w części budżetowej dotyczącej tego organu.”.

Dotychczas wykonywany kosztorys badań prowadzonych przez GUS obejmował całokształt działalności jednostek służb statystyki publicznej z uwzględnieniem posiadanych zasobów i potrzeb związanych z pozostałymi ustalonymi i statutowymi kierunkami i obszarami działalności służb statystyki publicznej.

Do zadań realizowanych przez jednostki służb statystyki publicznej poza prowadzeniem badań statystycznych należy m.in.: opracowywanie i wdrażanie nowych klasyfikacji i nomenklatur, ustalanie wzajemnych relacji między nimi oraz ich interpretacje, prowadzenie dwóch krajowych rejestrów urzędowych, prowadzenie prac metodologicznych i analitycznych, prowadzenie baz danych, opracowywanie, udostępnianie i rozpowszechnianie

wynikowych informacji statystycznych. Koszty badań prowadzonych przez GUS ujmowane dotychczas w rocznym programie badań statystycznych statystyki publicznej, ustalonym przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia, utożsamiane były niezasadnie (ponieważ są tylko jego częścią) z corocznym limitem wydatków w części 58 budżetu państwa – Głównego Urzędu Statystycznego. Dlatego też obecny projekt zakłada prezentację w uzasadnieniu do rozporządzenia Rady Ministrów wyłącznie kosztów związanych bezpośrednio z badaniami statystycznymi (z pominięciem pozostałych obszarów działalności – istotnych dla badań, ale nie bezpośrednich).

Jednym z kilku argumentów świadczących o konieczności zmiany stosowanego podejścia jest nie tylko fakt obciążania badań statystycznych w 100% kosztami innych obszarów działalności, ale też obecny model systemu organizacji badań, który zakłada, że roczny program badań statystycznych statystyki publicznej obejmuje swym zakresem czasowym badania bieżące, których realizacja finansowana jest w ramach limitu wydatków, którego dotyczy program badań statystycznych i badania roczne, finansowane w ramach limitu wydatków w roku następującym po roku, którego dotyczy program badań statystycznych. Oznacza to, że badania ujęte w rocznym programie badań statystycznych statystyki publicznej realizowane są de facto w ramach dwóch rocznych budżetów.

Metody tej nie stosowano do kosztów badań prowadzonych przez inne organy, gdyż koszty badań statystycznych były w tych przypadkach ujmowane tylko jako części kosztów ich działalności.

W związku z podnoszonymi (m.in. przez Radę Statystyki) wątpliwościami w zakresie dynamiki kosztów badań statystycznych statystyki publicznej niewynikającymi bezpośrednio ze zmian organizacyjno-podmiotowych w badaniach, ale przede wszystkim właśnie ze zmian w kosztach pozostałych kierunków działalności GUS, w nowelizowanej ustawie wprowadzono regulację, zgodnie z którą w uzasadnieniu do projektu programu badań statystycznych statystyki publicznej ujmowane będą koszty badań statystycznych statystyki publicznej bez obciążenia kosztami związanymi z pozostałymi statutowymi obszarami działalności.

Za taką regulacją przemawia również potrzeba udokumentowania preliminarzy zwłaszcza na badania nowe, masowe i o dużej nośności, które są w centrum zainteresowania (m.in. Sejmu i społeczeństwa), i pozyskania niezbędnych środków dla należytego ich wykonania.

Zgodnie z zaproponowaną regulacją zmiana formy prezentowania kosztów badań statystycznych statystyki publicznej umożliwi w większym niż dotychczas stopniu

prorowadzenie analiz porównawczych kosztów badań statystycznych w poszczególnych latach oraz dokonanie korekty zaangażowania środków na poszczególne badania już po uchwaleniu budżetu.

Koszty badań prowadzonych przez inne organy oraz zadeklarowane przez NBP prezentowane będą w analogicznej formule.

W art. 50 dodano również **nowy ust. 6a** w brzmieniu „Narodowy Bank Polski i organy administracji publicznej prowadzące lub współprowadzące na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy, określone w programie badań statystycznych statystyki publicznej badanie statystyczne mogą powierzyć w drodze porozumienia wykonanie określonych czynności Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego. Finansowanie powierzonych prac następuje odpowiednio ze środków Narodowego Banku Polskiego albo środków budżetowych organu administracji publicznej w ramach rachunku sum na zlecenie lub rachunku pomocniczego.”. Chodzi tu w szczególności o wykorzystanie profesjonalnej sieci ankietów statystycznych, którą dysponuje Prezes GUS.

VII. Zmniejszenie obciążeń podmiotów obowiązkami statystycznymi:

Projekt przewiduje znaczące zmiany w zakresie pozyskiwania danych statystycznych. Chodzi przede wszystkim o dane zbierane i gromadzone przez organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Komisję Nadzoru Finansowego, organy rejestrowe, państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu realizacji zadań publicznych oraz inne podmioty prowadzące rejestry, które są danymi systemów informacyjnych administracji publicznej (dane administracyjne). Organy jak wyżej są zobowiązane do nieodpłatnego przekazywania służbom statystyki publicznej zgromadzonych danych w zakresie, formie i terminach określanych każdorazowo w programie badań statystycznych statystyki publicznej, a w przypadku danych osobowych przez wskazanie systemów i podmiotów je prowadzących wprost w ustawie o statystyce publicznej, o czym mowa była wyżej. Rozwiązania te potwierdzają upoważnienie służb statystyki publicznej do przetwarzania danych pozyskiwanych z systemów informacyjnych administracji publicznej i urzędowych rejestrów.

Przywołane rozwiązania zmierzają do zmniejszenia obciążenia respondentów obowiązkami statystycznymi i praktycznego wykorzystania technologii informatycznych dla pozyskiwania danych, w których systemy te są prowadzone. Zakłada się, że zgodnie z art. 16 *ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących*

zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235) dane z tych systemów do systemu statystyki publicznej będą przekazywane wyłącznie w formie elektronicznej.

Ponadto na zmniejszenie obciążenia respondentów wpływ będzie miała wprowadzona w nowelizacji zasada dotycząca zbierania danych statystycznych w postaci elektronicznej, a w sytuacjach wyjątkowych wskazanych odrębnie w programie badań statystycznych statystyki publicznej w postaci papierowej, a tym samym rezygnacja z formularzy, których wzory dotychczas były określane w drodze rozporządzenia Prezes Rady Ministrów, wydawanych na każdy kolejny rok.

W związku z zaproponowaną w projekcie ustawy zmianą sposobu wypełniania obowiązków informacyjnych przez respondentów oraz prowadzeniem elektronicznych platform gromadzenia i udostępniania danych, należy podkreślić, iż jest to usankcjonowanie prawne już istniejących i wprowadzonych na przestrzeni ostatnich lat rozwiązań technologicznych przede wszystkim związanych z uruchomieniem Portalu Sprawozdawczego GUS. Wykorzystanie elektronicznych kanałów zbierania i gromadzenia danych pozwala na:

- zwiększenie pewności, że przesłane informacje (powiadomienia o obowiązkach sprawozdawczych, monity) zostaną szybko dostarczone i w krótkim odstępie czasu odebrane przez respondentów,
- zmniejszenie kosztów i ryzyk związanych z wysyłką tradycyjnymi metodami (pocztą) po stronie respondentów,
- zagwarantowanie spójności informacji zawartych w przekazywanych sprawozdaniach oraz eliminację ewentualnych błędów,
- skrócenie czasu kontroli danych, głównie dzięki powiązaniom, które stosowane są między formularzami oraz innymi systemami, zastosowaniem ścieżek przejść, uzależnionych od wprowadzonych informacji,
- przekazywanie kompletnych i poprawnych danych dzięki regułom kontroli zastosowanym w formularzu elektronicznym oraz przykładom i dodatkowym wyjaśnieniom,
- możliwość dokonywania analiz, porównań między poszczególnymi okresami referencyjnymi dzięki przechowywaniu danych z poprzednich okresów referencyjnych,
- wyłączenie z danej edycji badania podmiotów, które w badanym okresie nie prowadzą działalności gospodarczej, nie są zobowiązane do prowadzenia odpowiedniej dokumentacji/ewidencji umożliwiającej realizację obowiązku

- sprawozdawczego lub weryfikujący fakt wystąpienia u danego podmiotu zjawiska będącego przedmiotem badania dzięki systemowi pytań filtrujących,
- zasilenie systemu/formularza wstępnymi danymi (do ewentualnej korekty) dzięki personalizacji formularzy elektronicznych (np. bilans na koniec roku t może zasilić wartości bilansu na początek roku t+1)
 - samospis internetowy (w badaniach rolniczych), który umożliwia w każdym momencie dogodnym dla użytkownika zrealizowanie tego obowiązku,
 - ograniczenie dodatkowych kontaktów ze statystyką publiczną, związanych z eliminacją błędów, dodatkowymi wyjaśnieniami zamieszczanymi na platformie,
 - możliwość monitorowania realizacji obowiązków sprawozdawczych w podmiocie sprawozdawczym przez dedykowane rozwiązanie,
 - dostęp z wyprzedzeniem do informacji o obowiązkach sprawozdawczych, którymi jest objęty podmiot (rozwiązanie systemowe).

W chwili obecnej ogólnie można oszacować, że wprowadzenie zmiany w sposobie wypełniania obowiązków informacyjnych związanych z prowadzeniem elektronicznych platform gromadzenia danych spowoduje zmniejszenie skali obciążeń obywateli i przedsiębiorców o ok. 30%.

Główny Urząd Statystyczny dokonał oszacowania zmniejszenia skali obciążeń obywateli i przedsiębiorców w opracowaniu o własną metodę, wykorzystując elementy Metodologii Kosztu Standardowego, takie jak nakład czasowy, częstotliwość realizacji obowiązków informacyjnych, liczbę obowiązków informacyjnych oraz uwzględniając rozwiązania zastosowane w związku z prowadzeniem elektronicznych platform gromadzenia danych (zmiany organizacyjne w przedsiębiorstwie związane z realizacją obowiązków informacyjnych, zmiana sposobu komunikacji, dostęp do danych archiwalnych, personalizacja formularzy elektronicznych oraz reguły kontroli), które również mają istotny wpływ na redukcję obciążeń.

Konsekwencją wprowadzonych zmian w ustawie o statystyce publicznej są zmiany dostosowujące w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908 z późn. zm.), w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. - Prawo dewizowe (Dz. U. z 2012 r. z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 139, poz. 814 z późn. zm.).

Zmiana w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim ma na celu ujednoczenie siatki pojęciowej stosowanej na gruncie ww. ustawy oraz ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej w odniesieniu do przekazywanych

danych jednostkowych, a także wprowadzenie w obu aktach prawnych kompatybilnych przepisów dotyczących wzajemnego przekazywania danych - art. 2 projektu.

Zmiana w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. - Prawo dewizowe (Dz. U. z 2012 r., z późn. zm.) jest konsekwencją ujednoczenia siatki pojęciowej i wprowadzenia pojęcia „danych jednostkowych” - art. 3 projektu.

Zmiana w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej wynika z wprowadzenia rozdziału 4a, a w szczególności uprawnienia do pozyskiwania danych osobowych z systemów informacyjnych administracji publicznej, o którym mowa w projektowanym art. 35c - art. 4 projektu.

Projekt zakłada, że ustawa wejdzie w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 8 i 26, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r. w zakresie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016;
- 2) art. 1 pkt 9 i 20, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. w zakresie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2018 i zbierania danych w roku 2018 oraz za rok 2018 zbieranych w roku 2019.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) *projekt ustawy o zmianie ustawy o statystyce publicznej* został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego oraz na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w *sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i nie podlega obowiązkowi notyfikacji.

Przedmiot regulacji zawartej w projekcie jest objęty prawem Unii Europejskiej w przedstawionym wyżej zakresie.

Projekt został zawarty w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów pod pozycją UD84.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Regulacje zawarte w projekcie będą oddziaływały na osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie objętym przedmiotem regulacji, a także służby statystyki publicznej i inne organy administracji publicznej prowadzące badania statystyczne statystyki publicznej oraz podmioty prowadzące systemy informacyjne administracji publicznej i rejestry urzędowe.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji:

1) międzydziałowych:

w ramach uzgodnień międzydziałowych projekt został przekazany do zaopiniowania członkom Rady Ministrów, Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i do Rządowego Centrum Legislacji oraz niektórych urzędów administracji państwowej, a także Radzie Statystyki przy Prezesie Rady Ministrów.;

2) społecznych:

w ramach konsultacji społecznych projekt został przekazany do: Prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Prezesa Polskiego Towarzystwa Demograficznego, Prezesa Związków Banków Polskich, Przewodniczącego NSZZ „Solidarność”, Przewodniczącego Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Przewodniczącego Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Przewodniczącego Forum Związków Zawodowych, Business Center Club – Związku Pracodawców, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowej Izby Gospodarczej, Związku Rzemiosła Polskiego, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Polskiej Rady Biznesu, Izby Przemysłowo-Handlowej Inwestorów Zagranicznych, Naczelnej Rady Zrzeszeń Handlu i Usług, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Polska Akademia Nauk, Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK), Polskie Towarzystwo Informatyczne, Naukowe Centrum Prawno – Informatyczne, Fundacja Panoptykon, ISSA Polska, Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska, oraz umieszczony na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl) oraz na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces

Legislacyjny w celu zgłaszania w trakcie trwania prac legislacyjnych zainteresowania w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publiczny, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Skala obciążeń administracyjnych wynikająca z zaproponowanego nowego brzmienia art. 13 ustawy nie będzie miała wpływu na budżety organów administracji rządowej, organów jednostek samorządu terytorialnego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Narodowego Funduszu Zdrowia, Komisji Nadzoru Finansowego, organów rejestrowych, państwowych lub samorządowych osób prawnych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw (organy wymienione w projektowanym art. 13 ust. 1), ponieważ, jak już wyjaśniono wyżej, przewidziane zmiany w przepisie mają charakter sankcjonujący realizowaną od kilku lat praktykę w zakresie danych pozyskiwanych przez służby statystyki publicznej na potrzeby statystyki z systemów informacyjnych administracji publicznej oraz rejestrów urzędowych.

Przepisy zawarte w **art. 28a** nie pociągają za sobą kosztów w zakresie budowy platformy gromadzenia danych. Platforma pozyskiwania danych została zrealizowana w dwóch etapach. W roku 2005 wdrożono pilotażowy system Portalu Sprawozdawczego. W roku 2009, korzystając ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 VII oś priorytetowa „Społeczeństwo informacyjne – Budowa elektronicznej administracji”, w ramach projektu SISP, powstał pełen Portal Sprawozdawczy, a budowany jest portal udostępniania informacji. Projekt SISP jest finansowany w 85 % ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i w 15 % ze środków krajowych (współfinansowanie). Realizacja projektu zakończy się w roku 2013.

Podsumowanie harmonogramu i budżetu projektu Systemu Informacyjny Statystyki Publicznej (SISP):

- Okres realizacji projektu SISP: 2008-2013 r.
- Budżet projektu: **106 400 000 zł.**
- Rozliczenie projektu – ostatni wniosek o płatność do końca listopada 2013 r.
- Wydatki poniesione do tej pory przez Beneficjenta tj. GUS: **82 449 379 zł**
- Certyfikowane wydatki w ramach 21 wniosków o płatność: **72 797 837zł**

- Stan realizacji projektu: wszystkie zadania planowane do ogłoszenia w 2013 r. zostały ogłoszone.
- Okres trwałości projektu – 5 lat od zakończenia realizacji, tj. 2014–2018 r.
- Portale w ramach projektu SISP: Portal Sprawozdawczy, System Informacyjny Intranet, System Edukacyjny, System Prezentacji Informacji, System Wspomagania Analiz i Decyzji.

Ze względu na wzajemne powiązania i integralność wszystkich systemów, koszty utrzymania portali stworzonych w ramach realizacji projektu stanowią część kosztów całego projektu SISP.

Zestawienie kosztów utrzymania w okresie trwałości projektu SISP w latach 2014-2018.

Tabela 1 Koszty bieżące

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2017
Amortyzacja	6 080 163,00	6 039 377,00	5 707 238,00	5 347 305,00	5 070 400,00
Zużycie materiałów i energii	312 191,00	324 286,00	341 872,00	360 411,00	379 956,00
Usługi obce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podatki i opłaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wynagrodzenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pochodne wynagrodzeń	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe koszty rodzajowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	6 392 355,00	6 363 663,00	6 049 110,00	5 707 716,00	5 450 357,00

Tabela 2 Nakłady odtworzeniowe

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2017
Nakłady odtworzeniowe	1 956 009,00	1 793 311,00	4 877 818,00	9 712 545,00	2 604 036,00

Wejście w życie projektowanej ustawy zostanie sfinansowane w ramach wydatków planowanych w ustawie budżetowej na dany rok w budżetach poszczególnych dysponentów i nie będzie stanowiło podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel.

4. Wpływ projektowanej regulacji na rynek pracy:

Nie spowoduje skutków mających wpływ na rynek pracy.

5. Wpływ projektowanej regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Bez wpływu.

6. Wpływ projektowanej regulacji na sytuację i rozwój regionalny:

Bez wpływu.